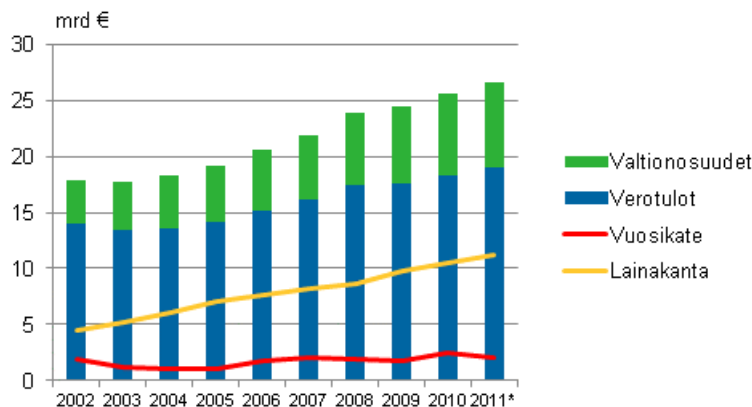

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2011

Kuntien taloustilanne heikkeni vuonna 2011

Tilastokeskuksen keräämien tilinpäätösarviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate laski edellisestä vuodesta 369 miljoonalla eurolla. Vuosikatteen heikkenemiseen vaikutti se, että kuntien toimintakate heikkeni enemmän kuin verotulot ja valtionosuudet kasvoivat. Kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan 741 miljoonalla eurolla. Myös kuntayhtymien taloustilanne heikkeni hieman.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta 2002–2011*

*) Tilinpäätösarviot

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien toimintamenot kasvoivat selvästi toimintatuloja enemmän, joten kuntien toimintakatteen heikkenivät edellisestä vuodesta 5,2 prosenttia. Verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 3,9 prosenttia. Verotulojen 717 miljoonan ja valtionosuuksien 241 miljoonan euron lisäys ei kuitenkaan ylittänyt toimintakatteiden 1,2 miljardin euron heikkenemistä, mikä näkyy kuntien vuosikatteiden laskuna.

Vuosikate asukasta kohti oli kunnissa 390 euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 461 euroa. Kaikkiaan 22 kuntaa ja 25 kuntayhtymää arvioi, että toiminta- ja rahoitustulot eivät riitä toiminta- ja rahoitusmenoihin,

vaan vuosikate jää negatiiviseksi. Vuosikate kattoi 120 prosenttia kuntien ja kuntayhtymien poistoista. Investoinneista vuosikate riitti kattamaan 63 prosenttia.

Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2011, miljoonaa euroa

	Kunnat		Kuntayhtymät		Yhteensä	
	2011	Muutos, %	2011	Muutos, %	2011	Muutos, %
Tuloslaskelma:						
Toimintakate	-24 703	5,2	631	-1,9	-24 073	5,4
+ Verotulot	18 983	3,9			18 983	3,9
+ Valtionosuudet	7 636	3,3			7 636	3,3
+ Korkotuotot	246	8,6	14	82,5	259	11,0
+ Muut rahoitustulot	272	-10,9	10	12,1	282	-10,2
- Korkokulut	256	22,1	97	15,5	354	20,2
- Muut rahoituskulut	81	122,5	31	2,8	112	68,4
= Vuosikate	2 096	-15,0	526	-3,4	2 622	-12,9
Poistot ja arvonalentumiset	1 716	1,1	471	4,6	2 186	1,9
Investoinnit:						
Investointimenot yhteensä	3 470	-7,8	665	-73,0	4 135	-33,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	160	-33,5	19	-22,6	179	-32,5
Investointihyödykkeiden myyntitulot	618	-74,3	25	-0,1	642	-73,5
Rahavarat, lainat ja antolainat:						
Antolainasaamisten lisäykset	354	-73,6	34	75,9	389	-71,5
Antolainasaamisten vähennykset	186	0,1	8	351,0	194	3,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 761	-3,3	260	-81,2	2 021	-37,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 285	11,3	109	-9,7	1 393	9,3
Rahavarat 31.12.	3 935	-1,1	745	-0,3	4 680	-1,0
Lainakanta 31.12.	11 200	7,1	2 572	9,3	13 772	7,5
Lainasaamiset 31.12.	4 251	5,2	111	21,9	4 363	5,6

Investointeihin kunnat arvioivat vuonna 2011 käyttäneensä vajaat 3,5 miljardia euroa, joka on 7,8 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kuntien ja kuntayhtymien investoinneista viidennes voitiin rahoittaa investointihyödykkeiden myynnillä ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Vuoden 2010 poikkeuksellisen suuriin kuntayhtymien investointimenoihin ja kuntien investointihyödykkeiden myyntituloihin vaikuttivat suuret toimintojen siirrot kuntien ja kuntayhtymien välillä. Tästä syystä kuntayhtymien investointimenot ja kuntien investointihyödykkeiden myyntitulot laskivat molemmat vajaalla 1,8 miljardilla eurolla edellisestä vuodesta.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2011 lopussa vajaa 13,8 miljardia euroa, eli 961 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaisia velkojaan kunnat ja kuntayhtymät lyhensivät noin 1,4 miljardilla eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa otettiin reilut kaksi miljardia euroa. Asukasta kohti lasketun lainakannan keskiarvo Manner-Suomen kunnissa oli 2 085 euroa, kun vastaava suhdeluku edellisellä vuonna oli 1 956 euroa.

Selvitys perustuu Manner-Suomen 320 kunnalta ja 158 kuntayhtymältä tammikuussa 2012 kerättyihin tilinpäätösarvioihin. Kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tilinpäätösarvioita ei julkaista.

Sisällys

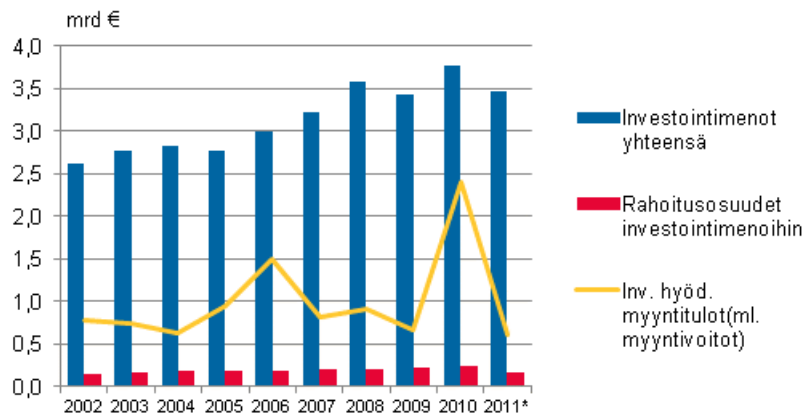
Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Manner-Suomen kuntien investointimenot, rahoitusosuudet investointimenoihin ja investointihyödykkeiden myyntitulot 2002–2011*	4
Liitekuvio 2. Manner-Suomen kuntayhtymien investointimenot, lainakanta ja vuosikate 2002–2011*	4
Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviolaston laatuseloste 2011.....	5

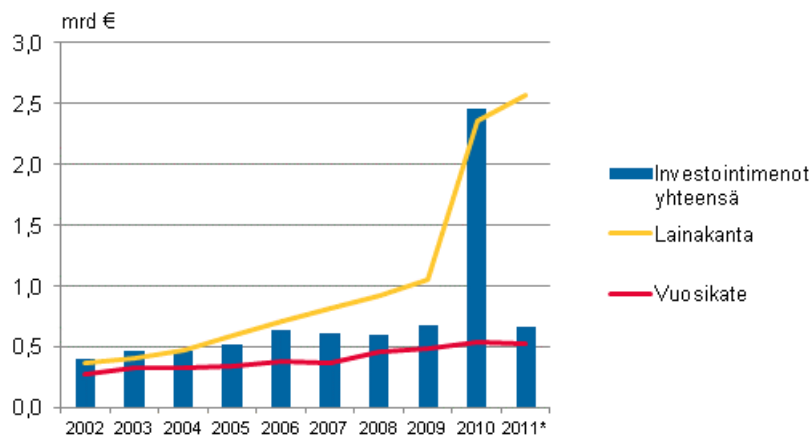
Liitekuviot

Liitekuvio 1. Manner-Suomen kuntien investointimenot, rahoitusosuudet investointimenoihin ja investointihyödykkeiden myyntitulot 2002–2011*

*) Tilinpäätösarvot

Liitekuvio 2. Manner-Suomen kuntayhtymien investointimenot, lainakanta ja vuosikate 2002–2011*

*) Tilinpäätösarvot

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioilaston laatuseloste 2011

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioilasto sisältää Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä kerätyt arviot siitä, millaisiksi erät tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen erät tulevat päättyneen vuoden tilinpäätöksessä muodostumaan. Tiedot kerätään tilastovuotta seuraavan tammikuun aikana, ts. jo ennen kuin tilinpäätökset ovat valmistuneet. Tilaston tiedot perustuvat siis osittain kunnan/kuntayhtymän talousjohdon arvioihin.

Tilinpäätösarvioilasto ei sisällä tehtäväkohtaisia tietoja.

Tietoja käytetään muun muassa kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa laadittavien kunnallistalouden kehitystä koskevien arvioiden pohjana niitä neuvotteluja varten, joita käydään Suomen Kuntaliiton ja valtiovallan kesken valtion budjetin kehyksistä. Tiedot ovat välttämättömiä myös kansantalouden tilinpitoa ja Euroopan Unionille tehtäviä kuntien taloutta koskevia laskelmia laadittaessa.

Tilastokeskus kerää tilinpäätösarviot suoraan kunnilta ja kuntayhtymiltä yhteistiedonkeruuna Suomen Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön kanssa.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet: yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeet ovat saatavissa pdf-muodossa Kunnat.net -palvelusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioilasto on kaikki Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät käsittävä kokonaistutkimus. Tilaston perusaineistona ovat kunnilta ja kuntayhtymiltä kootut arviot niiden edellisen vuoden tilinpäätöksistä: tuloslaskelmien mukaisista tuotoista ja kuluista, eräistä rahoituslaskelmien rahoituseristä sekä eräistä taseiden saamis- ja velkaeristä 31.12.

Arviot kerätään erikseen kunnan/kuntayhtymän muun toiminnan ja "kunnan liikelaitos" -mallia noudattavien liikelaitosten osalta siten, että ne voidaan yhdistää arvioksi kunnan/kuntayhtymän tilinpäätöksen keskeisistä eristä.

Tilastokeskus kerää tilaston perustiedot kunnilta ja kuntayhtymiltä www-lomakkeilla.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Koska tilinpäätösarviot tehdään kunnissa ja kuntayhtymissä ennen vuositilinpäätösten valmistumista ja siten perustuvat osittain kunnan/kuntayhtymän talousjohdon arvioihin, tiedot väistämättä poikkeavat jossain määrin tilinpäätöstiedoista.

Kuntien toimintakatteen, verotulojen ja valtionosuuksien osalta tietoja voidaan pitää luotettavina. Näiden erien kohdalla tilinpäätösarvioiden ja lopullisen tilinpäätöstilaston ero koko Manner-Suomen tasolla on tyypillisesti alle prosentin luokkaa. Vuosikatteessa, joka on kunnan vuositulojen ja -menojen erotus, ero voi erän luonteesta johtuen olla tuntuvasti suurempi, jopa yli kymmenen prosenttia. Poistojen ja arvonalentumisien, investointimenojen ja pitkäaikaisten lainojen lisäysten ja vähennysten kohdalla ero on yleensä 2-3 prosentin luokkaa, muiden erien kohdalla suurempi.

Kuntien tilinpäätösarviot ovat selvästi tarkempia kuin kuntayhtymien tilinpäätösarviot.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastointiajanjakso on kalenterivuosi. Tiedot kuntien ja kuntayhtymien varoista ja veloista ovat tilastovuoden viimeiseltä päivältä

Tilinpäätösarvioaineisto valmistuu helmikuun alkupuolella.

Tietosisällöltään vastaavat todellisiin tilinpäätöstietoihin perustuvat ennakkotiedot julkaistaan tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun alkupuolella kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastojen kotisivulla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Yhteenvedot kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioista julkaistaan tilastovuotta seuraavan helmikuun alkupuolella tilaston kotisivulla.

Kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista eikä niitä ole mahdollista saada tietopalveluna. Suomen Kuntaliitto ja valtiovarainministeriö saavat kuitenkin yksikkökohtaiset tiedot sisäiseen käyttöönsä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätösarviotilaston tietosisältö perustuu kirjanpitolautakunnan kunnille ja kuntayhtymille vahvistamiin sitoviin tilinpäätöskaavoihin, joten luokitusten suhteen tilasto ovat vertailukelpoinen tilinpäätöstilaston kanssa. Tilinpäätösarviot tehdään ennen varsinaisten tilinpäätösten valmistumista, joten kaikkia tilinpäätöksessä tehtäviä oikaisuja tms. (kuten sisäisten erien eliminointi) ei tilinpäätösarvioissa välttämättä ole mahdollista ottaa huomioon, mikä heikentää vertailukelpoisuutta.

Tilinpäätösarviotilaston tarkoitus on antaa karkea yleiskuva kuntasektorin talouden kehityksestä edellisenä vuonna. Muihin käyttötarkoituksiin on syytä käyttää kuntien talous- ja toimintatilastojen tietoja.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Katso kohta 6. edellä.

Lisätietoja

Atte Virtanen 09 1734 3685

Vastaava tilastojohtaja:

Ari Tyrkkö

kuntien.talous@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/kttp/index.html>

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioaineisto 2011. Tilastokeskus.

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

---

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-4305 (pdf)*